

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

Pentru modificarea Legii nr.1530/1993

privind ocrotirea monumentelor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr.1 art.3), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează.

1. În denumire și în tot textul cuvântul „ocrotirea” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „protejarea” la forma gramaticală corespunzătoare.
2. În tot textul cuvântul „arendă” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „locațiune” la forma gramaticală corespunzătoare.

3. La articolul 5 se include un alineat nou cu următorul cuprins:

„scop de protecție – ansamblu de măsuri orientate spre prevenirea distrugerii sau mutilării monumentului protejat, spre paza, întreținere, conservarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentului împreună cu mediul istorico-arhitectural, spre integrarea social-economică și culturală în viața colectivităților locale, precum și alte măsuri capabile să mențină sau să îmbunătățească starea monumentului.”.

4. La articolul 7:

se completează cu alineatele 3 și 4 cu următorul cuprins:

„(3) Dreptul de a administra monumentele, proprietate publică, aparține autorității/ organului/ instituției publice împuternicite să dirijeze activitatea entităților din subordine, în a căror gestiune se află monumentele.

(4) Dreptul de a gestiona monumentele aparține autorității/ organului/ instituției publice care este investită cu atribuția de folosință și posesiune nemijlocită a monumentelor protejate, reflectate în contabilitatea acesteia.”.

5. La articolul 8:

a) la alineatul (2):

după textul „art.7 alin.(2)” se adaugă textul „(3),”

după textul „art. 7 alin. (2), (4) și (6) se adaugă textul „, în scop de protecție,”

b) se completează cu alineatul 3 cu următorul cuprins:

„(3) Condițiile și modul de gestionare a monumentelor proprietate publică se aprobă de Guvern”.

6. Se completează cu art.8¹ cu următorul cuprins:

„8¹. Pentru monumentele protejate proprietate a statului, care nu se află în administrarea autorităților/ organelor/ instituțiilor de stat sau a căror administrator nu poate fi identificat în baza actelor administrative în vigoare, până la stabilirea administratorului legitim, calitatea de administrator o are Ministerul Culturii.”.

7. La art.37, textul „Monumentele se dau în arendă prin contractul de arendă.” se exclude.

Art. II. În denumire și pe tot parcursul textului Hotărârii Parlamentului nr.1531/1993 privind punerea în aplicare a legii privind ocrotirea monumentelor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.15-17 art.24), cu modificările ulterioare, cuvântul „ocrotirea” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvântul „protejarea” la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. III. Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Notă informativă
la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.1530/1993
privind ocrotirea monumentelor

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul de lege cu privire la modificarea Legii nr.1530/1993 a fost elaborat de către un grup de deputați.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

În conformitate cu art. 1 alin.(2) din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, *„toate monumentele situate pe teritoriul Republicii Moldova fac parte din patrimoniul ei cultural și se află sub protecția statului”*.

Potrivit art.10 din Legea prenotată, *„activitățile în domeniul ocrotirii monumentelor constau în: prevederea și asigurarea lucrărilor de evidență, studiere, punere în valoare, salvare, protejare, conservare și restaurare; prevenirea deteriorării, mutilării și demolării monumentelor; garantarea folosirii și accesibilității monumentelor pentru diverse investigații, inclusiv în procesul de instruire și propagare; tragerea la răspundere penală sau contravențională a persoanelor fizice și juridice care au deteriorat, mutilat sau demolat monumente, a persoanelor responsabile de neîntreținerea și abandonarea acestora, precum și repararea prejudiciului adus monumentelor. Ocrotirea monumentelor ține de competența Parlamentului, Guvernului, consiliilor locale, președinților raioanelor și primarilor”*.

Totodată, conform art.7 alin.(2) din aceeași Lege, *„dreptul de a dispune de monumente de stat sub formă de bunuri imobile este exercitat de Parlament, de consiliile raionale, municipale, orășenești și comunale”*.

În baza prevederilor enunțate, menționăm că actualmente Ministerul Culturii, în calitatea acestuia de organ central de specialitate în domeniul patrimoniului național nu are temei legal de a întreprinde măsuri efective în vederea punerii în valoare a monumentelor ocrotite de stat, proprietate publică.

În special, Ministerul Culturii este privat de posibilitatea legală de a transmite în folosință și posesiune, în scop de protecție, monumentele protejate, proprietate publică a statului.

Mai mult decât atât, actualele reglementări ale Legii nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor nu prevăd nici dreptul Guvernului de a stabili condițiile și modul de transmitere în folosință și posesiune în scop de protecție a monumentelor protejate.

Menționăm că norma de la art.10, care prevede competența Guvernului în materia ocrotirii monumentelor de stat în coroborare cu art.7 alin.(2) și art.8 alin.(2) din Legea nr.1530/1993, nu permite o interpretare extensivă în vederea acordării prerogativei de valorificare a monumentelor ocrotite de stat, proprietate publică a statului, prin forma de transmitere în posesie sau folosință în scop de protecție și nici de stabilire a condițiilor sau a modului de transmitere în posesie sau folosință, în scop de protecție, a acestor bunuri. Aceasta se datorează faptului că norma de la art.10 nu diferențiază competențele Parlamentului de cele ale Guvernului în materia ocrotirii monumentelor de stat.

În astfel de circumstanțe, norma de la art.7 alin.(2) și art.8 alin.(2) are un caracter derogatoriu în raport cu norma de la art.10, în partea ce ține stabilirea subiecților împuterniciți cu prerogativa de a dispune de monumente ocrotite de stat și cu prerogativa de a transmite în posesie sau folosință monumentele ocrotite de stat, proprietate publică a statului, fapt pentru care Guvernul și Ministerul Culturii, ar fi exceptați de la acordarea prerogativei de transmitere în folosință și posesiune în scop de protecție a monumentelor protejate, chiar dacă activitatea de valorificare a monumentelor ocrotite de stat se include în activitatea de ocrotire a monumentelor protejate.

Astfel, prin actualul proiect de Lege se urmărește:

- oferirea organelor centrale de specialitate (inclusiv Ministerului Culturii), precum și autorităților publice locale, care dețin în administrare, monumente proprietate publică, a prerogativei de a încheia contracte de transmitere **în scop de protecție**, a monumentelor protejate;

- oferirea Guvernului, competenței **de a stabili condițiile și modul** de transmitere în scop de protecție, a monumentelor;

- precizarea faptului că transmiterea în scop de protecție a monumentelor, implică acordarea prerogativei de posesiune și folosință asupra monumentului nu și a celeia de dispoziție;

- diferențierea transmiterii în scop de protecție de celelalte forme de transmitere a a bunurilor imobile reglementate de Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietăți publice.

- oferirea unor garanții pentru monumentele proprietate a statului în raport cu care nu poate fi identificat, documentar, administratorul acestora, prin punerea în responsabilitatea Ministerului Culturii de a deține calitatea de administrator al acestor monumente până la identificarea/ stabilirea unui administrator conform Legii (prin Hotărâre de Guvern – pentru autoritățile/ instituțiile din subordinea Guvernului care dețin în administrare monumente sau Hotărâre de Parlament – pentru autoritățile/ instituțiile din subordinea Parlamentului care dețin în administrare monumente).

- actualizarea unor termeni din textul Legii (arenda se substituie cu locațiunea și „ocrotit” cu „protejat”).

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Actul normativ nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Potrivit proiectului se propune:

- înlocuirea, în Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor și Hotărârea Parlamentului nr.1531/1993 privind punerea în aplicare a legii privind ocrotirea monumentelor, a termenului „arendă” cu termenul „locațiune” și a termenului „ocrotirea” cu termenul „protejarea”.

- includerea la articolul 5 a Legii nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor a unui alineat nou care ar defini „scopul de protecție”.

- completarea art.7 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor cu 2 alineate noi cu următorul cuprins:

„(3) Dreptul de a administra monumentele protejate, proprietate publică, aparține autorității/ organului/ instituției publice împuternicite să dirijeze activitatea entităților din subordine, în a căror gestiune se află monumentele.

(4) Dreptul de a gestiona monumentele aparține autorității/ organului/ instituției publice care este investită cu atribuția de folosință și posesiune nemijlocită a monumentelor, reflectate în contabilitatea acestora.

- completarea alineatului 2, al articolului 8 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, cu textul „(3),” în vederea investirii a noilor subiecți cu dreptul de a transmite în scop de protecție monumentele;

- completarea, la alineatul 2 al articolului 8 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, a textului „posesiune sau folosință” cu textul „,în scop de protecție,”.

- completarea articolului 8 cu alineatele 3 cu următorul cuprins:

„(3) Condițiile și modul de transmitere a monumentelor proprietate publică se aprobă de Guvern.”

- introducerea unui articol nou art. 8¹ cu următorul cuprins:

„Pentru monumentele proprietate a statului, care nu se află în administrarea autorităților/ organelor/ instituțiilor de stat sau a căror administrator nu poate fi identificat în baza actelor administrative în vigoare, până la stabilirea administratorului legitim, calitatea de administrator o are Ministerul Culturii”.

- excluderea textului „Monumentele se dau în arendă prin contractul de arendă.” de la art.37 din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, din considerentul că acesta devine ineficient în rezultatul înlocuirii termenului „arendă” cu termenul „locațiune” și în rezultatul includerii în art.7 alin. (2) din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor a cuvintelor „în scop de protecție, comodat sau locațiune”

5. Fundamentarea economico-financiară.

Implementarea prezentului proiect nu necesită cheltuieli financiare din bugetul de stat.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare.

Proiectul se încorporează în sistemul actelor normative și nu va necesita modificarea altor acte legislative sau normative.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului.

Respectarea prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional va fi asigurată prin plasarea proiectului, împreună cu Nota informativă, pe pagina web a parlamentului (www.parlament.md).

8. Constatările expertizei anticorupție.

Proiectul urmează a fi înaintat Centrului Național Anticorupție spre expertizare.

9. Constatările expertizei de compatibilitate.

Proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice.

Proiectul urmează a fi expertizat de către Ministerul Justiției.

11. Constatările altor expertize.

Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare de a fi efectuate în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Deputați:

Ștefan Vasile